

lade at påbegynde en behandling, som må anses for nytteløs, eller som alene tilsigter at udskyde en naturlig afslutning på livet. Udvalget skal endvidere overveje behovet for eventuelle nye regler på området og i givet fald udarbejde forslag hertil.

Endelig kan det nævnes, at lovforslaget indeholder en bestemmelse om, at transplantation ikke må foretages af de læger, der har behandlet afdøde under dennes sidste sygdom eller har konstateret personens død.

3. Samtykke fra de pårørende til lægevidenskabelig obduktion og til transplantation

a. Lægevidenskabelig obduktion

Efter loven om udtagelse af menneskeligt væv m.v. (transplantationsloven) kræves der ikke samtykke til lægevidenskabelig obduktion (også kaldet hospitalsobduktion).

Obduktion må dog tidligst begyndes 6 timer efter, at de nærmeste pårørende, hvis opholdssted kendes, er *underrettet om dødsfaldet*. Dette gælder dog ikke, hvis afdøde efter sit fyldte 18. år skriftligt har givet samtykke til obduktion, eller de nærmeste har givet et sådant samtykke efter underretningen om dødsfaldet.

Lægevidenskabelig obduktion må ikke foretages, såfremt afdøde eller afdødes nærmeste har udtalt sig derimod, såfremt indgrebet må antages at stride imod afdødes eller hans nærmestes livsopfattelse, eller såfremt særlige omstændigheder i øvrigt taler imod indgrebet.

I lovforslaget foreslås, at kravene til foretagelse af lægevidenskabelig obduktion skærpes, således at der indføres et krav om *indirekte eller stiltiende samtykke* fra de nærmeste pårørende i de tilfælde, hvor de pårørende i dag alene skal underrettes om dødsfaldet. Lovforslaget går ud på, at afdødes nærmeste, hvis opholdssted kendes, skal underrettes om den påtænkte obduktion og om, *at de kan modsætte sig obduktion inden for 6 timer efter underretningen*. Obduktion må tidligst foretages 6 timer efter denne underretning, medmindre afdødes nærmeste forinden har givet samtykke til obduktion. Modsætter de nærmeste sig obduktion, må obduktion ikke foretages.

Ved obduktion af *personer under 18 år* foreslås der dog indført et krav om *direkte eller udtrykkeligt samtykke fra forældremyndighedens indehaver*.

Baggrunden for denne del af lovforslaget er følgende:

Det må principielt anses for rigtigst, at de pårørende ikke kun underrettes om dødsfaldet, men

også om en påtænkt obduktion og deres adgang efter loven til at modsætte sig indgrebet.

Det må antages, at de pårørende i dag i almindelighed ikke underrettes om en påtænkt obduktion m.v. I den forbindelse kan oplyses, at Sundhedsstyrelsen i april 1986 anmodede 11 medicinske og 10 kirurgiske hospitalsafdelinger om oplysninger om, hvordan de pårørende orienteres om dødsfald, og om der eventuelt orienteres om en påtænkt obduktion, herunder om adgangen til at modsætte sig obduktion.

Af besvarelserne fremgår, at man på ingen af disse afdelinger rutinemæssigt orienterer om en eventuel påtænkt obduktion. Der synes dog at være en stigende tendens til, at de pårørende stiller spørgsmål om obduktion. Det er i øvrigt sjældent, at der nedlægges forbud mod obduktion.

Det kan endvidere oplyses, at den tidligere nævnte arbejdsgruppe vedrørende dødsriteriet og en anden af Sundhedsstyrelsen nedsat arbejdsgruppe vedrørende lægevidenskabelige obduktioner har behandlet spørgsmålet om samtykke til lægevidenskabelige obduktioner. Arbejdsgrupperne har i august 1986 udtalt, at en udvidet information om obduktion og om reglerne herfor, herunder om retten til at nægte obduktion, er påkrævet.

I arbejdsgruppen vedrørende obduktioner var der delte meninger om, hvorvidt en sådan information burde gives generelt eller individuelt. I arbejdsgruppen vedrørende dødsriteriet var der enighed om, at der i loven i det mindste måtte stilles krav om, at de nærmeste pårørende, hvis det var muligt, skal underrettes om, *at døden er indtrådt, at der påtænkes foretaget obduktion, og at de pårørende har adgang til inden for en frist af 6 timer at tilkendegive, at de modsætter sig obduktion med den virkning, at den ikke må foretages*.

Nogle medlemmer af arbejdsgrupperne har endelig givet udtryk for, at der ved obduktion af børn burde kræves et direkte eller udtrykkeligt samtykke fra forældrene. Dette svarer til den praksis, der i dag i almindelighed følges på landets børneafdelinger. Under henvisning hertil og til de særlige forhold, herunder af følelsesmæssig art, der kan være forbundet med obduktion af børn, foreslås, at personer under 18 år kun må obduceres, såfremt forældremyndighedens indehaver har samtykket heri.

Efter reglerne i ligsynsloven kan der foretages såkaldte retslægelige obduktioner. Disse obduktioner foretages af politimæssige grunde. Påtænkes en sådan obduktion foretaget, skal afdødes nærmeste underrettes herom, såfremt omstændighederne tillader det. Den pågældende skal samtidig gøres